

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Václava Roučky a soudců JUDr. Petra Kuchynky a Mgr. Jaroslava Škopka v právní věci **žalobců: a) Ing. J.B., b) E.B.**, oba zastoupeni Mgr. Pavlem Černohousem, advokátem se sídlem *Ve Svahu 531/1, Praha 4*, proti žalovanému: **Ministerstvo pro místní rozvoj**, se sídlem Staroměstské nám. 6, Praha 1, za účasti osob zúčastněných na řízení: **1) NET4GAS, s.r.o.**, se sídlem Na Hřebenech II 1718/8, Praha 4, **2) BRAWA, a.s.**, se sídlem Na Hřebenech II 1718/8, Praha 4, **3) Ing. J.H.**, zastoupená JUDr. Janem Marečkem, advokátem se sídlem *Na Švihance 1476/1, Praha 2*, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne **22. 5. 2014**, č. j. **MMR-12893/2014**

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Napadené rozhodnutí

Žalobou napadeným rozhodnutím Ministerstvo pro místní rozvoj zamítlo odvolání Ing. J.B. a E.B. a potvrdilo, rozhodnutí Krajského úřadu Plzeňského kraje, ze dne 3.2.2014, čj. RR/865/14. Tímto rozhodnutím Krajský úřad Plzeňského kraje zamítl žádost Ing. J.B. a E.B. o určení, zda vzniklo právo stavět část stavby nazvané „VTL plynovod DN 1400-HPS Brandov – Rozvadov“ a to v úseku „Etapa LOT 1E UV Sýrovice-TU Sýrovice“ (dále též *předmětná stavba*).

II. Žaloba

Žalobci napadli rozhodnutí žalovaného žalobou, ve které tvrdili, že oba jsou vlastníky pozemků, na nichž byla provedena předmětná stavba, a to konkrétně specifikovaných pozemků v katastrálním území Neprobylice u Kaštic.

Dne 17.5.2012 Ing. J.H. jako autorizovaný inspektor vydala podle ustanovení § 117 stavebního zákona certifikát, kterým stvrdila, že předmětná stavba může být provedena. Žalobci podali proti certifikátu žalobu, která byla později odmítnuta s odkazem na usnesení zvláštního kompetenčního senátu ze dne 6.9.2012, čj. Konf 25/2012-9, podle kterého certifikát není rozhodnutím podléhajícím soudnímu přezkumu, ale je v kompetenci stavebních úřadů, aby postupem podle § 142 správního řádu rozhodovaly, zda vzniklo, resp. zda existuje právo stavět u staveb oznámených ve zkráceném řízení.

Na podkladě vyneseného rozhodnutí kompetenčního senátu žalobci podali Městskému úřadu Podbořany jako stavebnímu úřadu žádost podle § 142 správního řádu o určení, zda vzniklo právo stavět předmětnou stavbu. V konečném výsledku o této žádosti v I. stupni rozhodl Krajský úřad Plzeňského kraje, který svým rozhodnutím ze 3.2.2014, čj. RR/865/14 žádost obou žalobců zamítl.

Žalobci tvrdili, že důvodem pro zamítnutí žádosti stavebním úřadem i rozhodovacím důvodem žalovaného, byl závěr, že žalobci neprokázali nezbytnost požadovaného určení, zda vzniklo právo stavět pro uplatnění jejich vlastních práv. Žalobci však vyslovili přesvědčení, že rozhodnutí o nevzniknutí práva stavět je jejich jedinou možnou obranou proti zásahům do jejich hmotných práv, čímž je prokázáno, že vydání deklaratorního rozhodnutí, je nezbytné pro uplatnění jejich konkrétních práv. Žalobci tvrdili, že potřeba určení je nezbytná pro uplatnění náhrady škody z nezákonného postupu jak autorizovaného inspektora, tak i stavebního úřadu. Dále je nezbytná pro uplatnění práv v souvislosti se vznesením a projednáním námitek ve správním řízení vedeném o dodatečném povolení stavby pro prohlášení, že právo stavět nevzniklo. Dále je potřebná pro uplatnění náhrady škody způsobené z provedení stavby bez toho, že by existovalo právo stavět.

Stavební úřad i žalovaný takto tvrzenou potřebnost vydání žádaného deklaratorního rozhodnutí neuznali a právě v tomto zužujícím a formalistickém výkladu pojmu „nezbytnost určení“ dovozovali nezákonnost rozhodnutí žalovaného.

Pokud žalovaný a předním i stavební úřad tvrdili, že požadované určení, zda vzniklo právo stavět, nemá význam pro žalobci tvrzené nové projednání věci s odůvodněním, že po novele stavebního zákona se jedná o stavbu, která nevyžaduje povolení a ani ohlášení a že tedy k novému projednání nedojde, žalobci namítali, že tento výklad je nezákonným retroaktivním uplatněním současné úpravy otázky vzniku práva stavět v době, kdy předmětná stavba vyžadovala povolení. Tato uplatněná retroaktivita zasahuje práva žalobců na spravedlivý proces, neboť zasahuje do jejich vlastnického práva.

Žalobci navrhli, aby rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo zrušeno a věc byla vrácena žalovanému k dalšímu řízení a požadovali náhradu nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě uváděl, že nemůže akceptovat tvrzení žalobců, že postup podle § 142 správního řádu je jejich jedinou obranou proti zásahům do práv dotčených osob v případě vydání certifikátu autorizovaného inspektora. Ze skutečnosti, že zvláštní konfliktní senát uvedl, že se jedná o jedinou možnou procesní obranu proti certifikátu autorizovaného inspektora, ještě nezprošťuje žalobce jako žadatele o vydání deklaratorního rozhodnutí zákonné povinnosti splnit podmínky na ně kladené ust. § 142 správního řádu, tzn. povinnosti prokázat, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jejich práv.

Žalobci nezbytnost vydání deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění jejich práv jednak neprokázali, ale rovněž sami tvrdili, že vydání tohoto rozhodnutí je nezbytné pro zlepšení jejich potencionálního postavení jako žalobců, či je prostředkem pro významné zjednodušení případných sporů. Podle žalovaného zákonnou povinnost prokázat, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění práv žadatele, podle § 142 odst. 1 správního řádu, nelze zaměňovat s prokázáním obecného právního zájmu na vydání rozhodnutí. Jedná se totiž o samostatný zákonný institut, podle kterého nepostačí prokázat pouhý právní zájem na vydání rozhodnutí, ale je nezbytné prokázat právě nezbytnost vydání takového rozhodnutí pro uplatnění práv žadatele.

Tvrzení žalobců o nezbytnosti vydání deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění jejich nároku podle zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, žalovaný uváděl, že tento zákon přiznání náhrady škody ani zadostiučinění za nemajetkovou újmu v případě nesprávného úředního postupu nespojuje s nutností vydání rozhodnutí deklarujícího existenci nesprávného úředního postupu ani vydání zrušujícího rozhodnutí. Ust. § 8 cit. zákona obviňuje přiznání náhrady škody zrušujícím rozhodnutím pouze v případě odpovědnosti státu za škodu vzniklou nezákonným rozhodnutím. Vzhledem k těmto skutečnostem není vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu nezbytné pro uplatnění nároku podle zák. č. 82/1998 Sb., na náhradu škody způsobenou nesprávným úředním postupem a neexistence takového rozhodnutí není podmínkou pro přiznání uplatněného nároku. Vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu podle žalovaného není nezbytné ani pro uplatnění nároku na náhradu vůči stavebníkovi z titulu porušení smlouvy, neboť v takovém případě by škoda vznikla již protiprávním jednáním stavebníka. V případě, že by v důsledku existence stavby vznikla škoda nesprávným úředním postupem, není vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správního řádu podmínkou pro uplatnění nároku podle zák. č. 82/1998 Sb.

K tvrzenému nesouhlasu žalobců s názorem stavebního úřadu, že s ohledem na ust. § 103 odst. 1 písm. e) bod 6 stavebního zákona se v dané věci jedná o stavbu, která nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení a k tvrzení žalobců, že tento názor je nezákonným

retroaktivním uplatněním tohoto ustanovení na stavbu, která v předmětné době vyžadovala stavební povolení, žalovaný uváděl, že žalobci tuto námitku ve svém odvolání proti rozhodnutí krajského úřadu ze dne 3.2.2014 neuplatnili. Žalobci ve svém odvolání pouze tvrdili, že ne všechny stavební objekty, které byly posouzeny certifikátem autorizovaného inspektora, spadají pod ust. § 103 odst. 1 písm. e) bod 6 zák. č. 183/2006 Sb., stavebního zákona, ve znění pozdějších předpisů. S touto námitkou se žalovaný vypořádal jako odvolací orgán tak, že žalobci toto své zcela obecné tvrzení v průběhu řízení podle § 142 správního řádu před správním orgánem, který vedl řízení v prvním stupni, neuplatnili a ani v doplnění odvolání je blíže nespecifikovali a neunesli tak důkazní břemeno své tvrzení prokázat. Žalovaný rovněž v této souvislosti zdůrazňoval, že nelze pominout ust. § 4 odst. 1 stavebního zákona, které uvádí, že pokud je spolu se stavbou hlavní předmětem žádosti nebo ohlášení soubor staveb, jsou všechny stavby projednány v režimu stavby hlavní. Krajský úřad neaplikoval uvedené ust. na řízení již proběhlá, ale dovodil, jaké procesní důsledky by mělo případné vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 odst. 1 správního řádu, že stavebníkovi nevzniklo právo stavět část předmětné stavby pro možnost vedení jakéhokoliv nově zahájeného řízení ve věci předmětné stavby, podléhající režimu § 103 odst. 1 písm. e) bodu 6 stavebního zákona. Stavební úřad nepochybil, když s odkazem na platnou právní úpravu § 103 odst. 1 písm. e) bodu 6 stavebního zákona dovodil, že předmětná stavba by nepodléhala režimu řízení o povolení stavby, tudíž nelze požadovat vydání deklaratorního rozhodnutí za nezbytné, provedení takového budoucího stavebního řízení.

Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Vyjádření osob zúčastněných na řízení

BRAVA, a.s.

Společnost Brava, a.s. jako osoba zúčastněná na řízení z pozice stavebníka předmětné stavby uváděla, že na uvedený případ se mají uplatňovat ustanovení zákona 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury. Uvedený právní předpis představuje speciální právní úpravu, pro správní a soudní řízení, neboť v projednávané věci se jedná o zřízení zařízení plynárenské přepravní soustavy, na které se má uváděná právní úprava aplikovat. Podle § 2 odst. 5 uvedeného zákona se lhůty pro podání žalob k soudům k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí vydaných v řízení podle § 1 zkracují na polovinu. Jedná se o speciální ustanovení, na které odkazuje i § 72 odst. 1 s.r.s. in fine. Stavebník má proto za to, že § 2 odst. 5 zák. č. 416/2009 Sb., má být aplikován i na projednávanou věc a z toho důvodu byla uvedena žaloba podána opožděně. Z těchto důvodů stavebník navrhl, aby žaloba byla pro opožděnost odmítnuta.

Pro případ projednání žaloby osoba zúčastněná na řízení uvedla, že se plně ztotožňuje s právním názorem Ministerstva pro místní rozvoj v jeho závěru, že žalobci žádným způsobem neprokázali nezbytnost požadovaného určení, zda stavebníkovi vzniklo, resp. nevzniklo právo stavět předmětnou stavbu. Žalobci podepsali smluvní ujednání a to smlouvy o zřízení věcného břemene a provozu plynárenského zřízení ke všem dotčeným pozemkům. Žalobci v dané věci za finanční úplatu souhlasili s umístěním a realizací předmětné stavby, souhlasili se vstupem a vjížděním na předmětný pozemek při realizaci uvedené stavby a

výslovně prohlásili, že souhlas je vydán k osvědčení, že stavebník má právo vstupovat na předmětné pozemky a zřizovat zde výše uvedenou předmětnou stavbu. Po realizaci předmětné stavby bylo provedeno její zaměření ve vztahu k plošnému prostoru s tím výsledkem, že předmětná stavba je umístěna tak, jak bylo smluvně ujednáno.

Osoba zúčastněná na řízení konstatovala, že v důsledku rozdělení původní oprávněné společnosti NET4GAS, s.r.o., formou odštěpení sloučením, s přechodem části jmění původní společnosti NET4GAS na společnost Brava a.s. jako na stavebníka, došlo k přechodu vlastnického práva k plynárenskému zařízení předmětné stavby.

Osoba zúčastněná na řízení zdůraznila, že žalobci se ve své žalobě uvedenými skutečnostmi zcela nezabývají a skutečnosti bagatelizují s odkazem na tvrzený zásah do jejich vlastnických, resp. procesních práv. V této souvislosti osoba zúčastněná na řízení k problematice vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu ve smyslu žádosti žalobců uváděla, že stavebník, postupoval na podkladě ust. § 117 odst. 1 stavebního zákona ve znění účinném do 31.12.2012. Výše uvedené ustanovení neobsahovalo žádnou další specifikaci toho, jakou formu a jaký obsah mají vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení, obsahovat. Stavebník vycházel z toho, že v ust. § 117 odst. 1 požadované vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení, může být obsaženo i v soukromoprávním ujednání mezi vlastníkem dotčené nemovitosti a stavebníkem. Osoba zúčastněná na řízení konstatovala, že autorizovaný inspektor řádně dostal své povinnosti ve smyslu § 117 odst. 4 stavebního zákona ve znění účinném do 31.12.2012.

K problematice splnění požadavků plynoucích z § 142 odst. 1 správního řádu při vydání deklaratorního rozhodnutí osoba zúčastněná na řízení zastávala názor, že žalobci jako žadatelé neprokázali nezbytnost rozhodnutí pro uplatnění jejich práv a to zejména proto, že takováto nezbytnost se ani prokázat nedá. I v případě, že by bylo rozhodnuto, že právo stavět v důsledku vydaného certifikátu nevzniklo, takové rozhodnutí by nemělo za následek žádnou změnu na právním postavení žadatelů, resp. v právních poměrech existujících mezi žadateli a stavebníky, a to s ohledem na skutečnost, že podle právní úpravy účinné po 1.1.2013 je možné zařízení plynárenské soustavy zřizovat bez stavebního povolení.

Tvrzení žalobců o nezbytnosti vydání deklaratorního rozhodnutí pro potřeby vymáhání škody se osoba zúčastněná na řízení zcela ztotožnila s právním názorem Ministerstva pro místní rozvoj v této souvislosti vysloveným. Současně se osoba zúčastněná na řízení plně ztotožnila s právním názorem Ministerstva pro místní rozvoj v tom směru, že vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu není potřebné pro jakékoliv navazující správní řízení.

Osoba zúčastněná na řízení navrhl, aby žaloba jako nedůvodná byla soudem zamítnuta.

Ing. Jana Hejnalová

Ing. J.H., jako osoba na řízení zúčastněná v písemném vyjádření k žalobě z titulu autorizovaného inspektora uváděla, že žalobci napadají certifikát autorizovaného inspektora, jehož oznámením vzniklo stavebníkům právo provést stavbu. A to proto, že nebyly splněny

podmínky pro zkrácené stavební řízení a ve smyslu § 117 odst. 1 stavebního zákona nebyla opatřena vyjádření osob, které by byly účastníky stavebního řízení podle § 109 stavebního zákona. V této souvislosti bylo zdůrazněno, že k předmětné stavbě se žalobci vyjadřovali v rámci uzavřených smluv o zřízení věcného břemene, které byly předpokladem pro vydání veřejnoprávního povolení. Stavebník musel mimo jiné prokázat svoje právo založené smlouvou a v rámci této smlouvy byl žalobci vydán také souhlas s osvědčením, že stavebník má právo zřizovat předmětnou stavbu. Žalobci uzavřeli se stavebníkem 7 smluv o zřízení věcného břemene a to s ohledem na jejich vlastnická, resp. spoluvlastnická práva k různým pozemkům. Tyto smlouvy byly vloženy do katastru nemovitostí a vzhledem ke svému obsahu, tj. souhlasu se stavbou a jeho vydání k osvědčení, že stavebník má právo mimo jiné zřizovat na dotčených pozemcích předmětnou stavbu, byly použity jako podklad pro vydání certifikátu. Žalobci proto nemohou popírat smluvní ujednání, ve kterém byl vyjádřen souhlas se zřízením stavby, a to včetně použití tohoto souhlasu jako osvědčení zřizovat předmětnou stavbu. Vydáním certifikátu tak byla zohledněna vyjádření žalobců, jako potencionálních účastníků stavebního řízení a nebylo v rozporu se zákonem zasaženo do jejich práv jak aktuálně tvrdí.

Osoba zúčastněná na řízení se vyjadřovala dále k problematice splnění zákonných podmínek pro vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správního řádu. Argumentace žalobců podepřená rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 6.12.2012, čj. 9 As 147/2012-66, ze které má vyplývat, že pro vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu jako jediné možné obrany proti zásahu do práv dotčených osob v případě vydání certifikátu autorizovaných inspektorů, přičemž z povahy této věci vyplývá automatické prokázání nezbytnosti splnění podmínek pro uplatnění práv těchto osob postupem podle § 142 správního řádu, se jeví jako lichá. Na jedné straně je otázka podání žádosti o vydání deklaratorního rozhodnutí a na druhé straně stojí prokázání nezbytnosti pro uplatňování práv žadatelů pro vydání deklaratorního rozhodnutí. Žalobci tvrdili nezbytnost vydání deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění jejich nároku na náhradu škody z nezákonného postupu jak autorizovaného inspektora, tak stavebního úřadu, dále pro uplatnění jejich procesních práv ve správním řízení vedeném o dodatečném povolení stavby a pro uplatňování nároku na náhradu škody způsobené provedením stavby bez toho, že by existovalo právo stavět. V tomto ohledu se osoba zúčastněná na řízení plně ztotožnila s právním názorem Ministerstva pro místní rozvoj, podle kterého pro vymáhání náhrady škody, ať podle zákona č. 82/1988 Sb., či náhrady škody podle obecných ustanovení občanského zákoníku není potřebné žádané deklaratorní rozhodnutí. V této souvislosti osoba zúčastněná na řízení poukázala na ust. § 1 odst. 1 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, podle kterého je uplatňování soukromého práva nezávislé na uplatňování práva veřejného a na ust. § 135 občanského soudního řádu č. 99/1963 Sb., podle kterého soudy jsou vázány rozhodnutím příslušných orgánů pouze v taxativně vymezených věcech, mezi které posuzovaný případ však nepatří.

Osoba zúčastněná na řízení dále konstatovala, že požadavky žalobců na nezbytnost uplatňování jejich práv v řízení o dodatečném povolení stavby, resp. v řízení podle § 129 stavebního zákona po vydání deklaratorního rozhodnutí, že stavebníkovi právo stavby nevzniklo, je v daném případě nutno posuzovat z hlediska změny právní úpravy stavebního zákona provedené zákonem č. 350/2012 Sb. Podle platného znění ust. § 103 odst. 1 písm. e) bod 6 stavebního zákona ve znění účinném od 1.1.2013 předmětná stavba, stavební povolení

ani ohlášení stavebního úřadu nepožaduje. Z toho vyplývá, že není-li již k provedení předmětné stavby vyžadováno stavební povolení ani ohlášení, vylučuje to současně uplatnění ust. § 129 stavebního zákona v případě staveb, pro které bylo vydáno územní rozhodnutí. V daném případě tedy nelze vést řízení o odstranění stavby, resp. řízení o dodatečném povolení stavby a uplatňování práv žalobců tak nepřichází ani teoreticky v úvahu, protože jimi požadované řízení nemůže být podle platné právní úpravy vedeno. Osoba zúčastněná na řízení navrhl, aby nedůvodná žaloba žalobců byla zamítnuta.

V. Posouzení věci krajským soudem.

Krajský soud při přezkoumávání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, kterými bylo rozhodnutí řádně napadeno (§ 75 odst. 1 a 2 s.ř.s.).

Při posuzování důvodnosti žaloby vycházel soud z ust. § 142 odst. 1 správního řádu, podle kterého správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Podle § 142 odst. 3 správního řádu pro dokazování v řízení o určení právního vztahu platí ust. § 141 odst. 4 obdobně. Podle § 141 odst. 4 správního řádu ve sporném řízení vychází správní orgán z důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud navřené důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci, může správní orgán provést i důkazy jiné. Naznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází správní orgán při zjišťování stavu věci z důkazů, které byly provedeny. Správní orgán může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.

Při posuzování důvodnosti žaloby krajský soud vycházel z nesporných skutečností podložených obsahem správního spisu, ze kterých bylo zjištěno, že dne 17.5.2012 Ing. J.H. jako autorizovaný inspektor evidenčního čísla 0056, vydala podle § 117 stavebního zákona certifikát, kterým stvrdila, že může být provedena předmětná stavba. Dne 17.10.2012 žalobci podali u Městského úřadu Stříbro, žádost o určení, zda na základě certifikátu Ing. J.H. vydaného podle § 117 stavebního zákona vzniklo právo stavět část stavby „VTL plynovod DN 1400-HPS Brandov – Rozvadov“ a to v úseku „Etapu LOT 1E UV Sýrovice – TU Sýrovice“. Žalobci jako žadatelé tvrdili, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jejich práva na náhradu škody způsobené prováděním nepovolené stavby, dále je nezbytné pro uplatnění žádosti o odstranění nepovolené stavby a v případě jejího dodatečného povolení též k uplatnění námitek k ochraně vlastnických práv žadatelů. Podstatou žalobního tvrzení obou žalobců byl nesouhlas s právním názorem žalovaného, že v případě jejich žádosti o určení, zda vzniklo právo stavět část předmětné stavby, nebyly splněny zákonné podmínky plynoucí z ust. § 142 odst. 1 správního řádu, podle kterých správní orgán rozhodne v řízení o určení právního vztahu o žádosti, pokud žadatel prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv. V této souvislosti soud vycházel z právních názorů, plynoucích z usnesení zvláštního senátu zřízeného podle zák. č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů čj. Konf 25/2012-9, ze dne 6. září 2012, dostupném na www.nssoud.cz. Tímto rozhodnutím se zvláštní senát vyjádřil k meritu projednávané věci a uzavřel, že *autorizovaný inspektor není*

správním orgánem a jím vydaný certifikát není rozhodnutím správního orgánu (§ 67 spr. ř., § 65 s. ř. s.), ale plněním ze soukromoprávní smlouvy. Výše uvedený závěr však ani v nejmenším neznamená, že by proti vzniku práva stavby, opírajícímu se o certifikát vydaný bez splnění zákonných podmínek, neexistovala žádná možnost obrany. Nic na tom nemění, že stavební zákon tuto otázku přímo neřeší. Obrana (vesměs ze strany osob, které by jinak byly účastníky stavebního řízení), kterou shledával Nejvyšší správní soud v možnosti podat správní žalobu, není touto formou možná, nehledě k tomu, že soudní řízení bývá delší a pro účastníka nákladnější i odborně náročnější, takže přímo protiřečí záměru zákonodárce na „zkrácené“ řízení (na okraj možno poznamenat, že tu zjevně - v rozporu s názvem institutu stavebního zákona - o žádné „řízení“ ani nejde). Kromě toho otvírá i další neřešené otázky, například počátek a konec běhu lhůty pro podání žaloby, kterou zjevně nelze vázat na doručení certifikátu už jen z toho důvodu, že certifikát se ostatním osobám nedoručuje. Pokud s certifikátem nesouhlasí stavebník, zcela prostě oznámení stavebnímu úřadu nepodá a domáhá se soukromoprávními prostředky, nebo i pořadem práva svých civilních nároků vůči inspektorovi, který mu odpovídá za škodu, kterou způsobí výkonem své činnosti, na základě § 146 stavebního zákona. Úprava této odpovědnosti se bude řídit obecnými předpisy o náhradě škody, zejména § 420 a násl. občanského zákoníku, případně v § 373 a násl. obchodního zákoníku. O porušení práv a povinností ze smlouvy a o náhradě škody rozhodne soud v občanském soudním řízení. Všechny další osoby (ve věcech dosud projednávaných šlo zpravidla o opomenuté sousedy coby osoby, které by byly účastníky, kdyby se vedlo stavební řízení), které by mohly být dotčeny vznikem práva stavby na základě oznámení doprovázeného certifikátem, mohou využít postupu podle § 142 spr. ř. Toto ustanovení upravuje zvláštní řízení o určení právního vztahu. Možností použití § 142 spr. ř. se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku, čj. 1 As 92/2011 - 182 [8] [33], ale - v mezích liché úvahy o opravných prostředcích proti certifikátu - však odmítl je proto, že se nejedná o opravný prostředek, ale o zvláštní řízení, které nemůže napravovat vady či nezákonnosti v předcházejících řízeních. Zvláštní senát v předcházejícím textu ale vyložil, že certifikát nelze považovat za rozhodnutí a postup vedoucí k vydání certifikátu není řízením dle správního řádu. Proto uvedený argument neobstojí. Již ze systematiky správního řádu vyplývá, že se opravné prostředky vztahují ke správnímu řízení ukončenému rozhodnutím. V dané situaci je tedy samostatné řízení podle § 142 spr. ř. nejvhodnějším (ostatně pro opomenuté účastníky v zásadě nenáročným a rychlejším než řízení soudní) možným prostředkem pro nápravu vad způsobených nezákonně vydaným a posléze oznámeným certifikátem. Dle § 142 spr. ř. rozhodne správní orgán na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Věcně a místně příslušným orgánem k rozhodnutí bude dle § 11 spr. ř. stavební úřad určený místem stavby, o kterou bude spor veden. Navrhovatel se v takovém řízení bude nejspíše domáhat toho, aby stavební úřad určil, že stavebníkovi právo provést stavbu nevzniklo. Připomenout je třeba i to, že pro použití § 142 spr. ř. není rozhodné, zda stavební zákon má nebo nemá upravenou pravomoc stavebního úřadu k vydávání deklaratorních rozhodnutí řešících spory. Zmíněné ustanovení správního řádu je kompetenčního charakteru; v tomto je „samonosné“ a umožňuje správním orgánům v jednotlivých oborech veřejné správy rozhodovat podle něj bez ohledu na to, zda předpis práva hmotného s takovýmto rozhodnutím počítá; **určující je tu jen to, zda podmínky § 142 spr. ř. jsou splněny** (viz k tomu též VEDRAL, J.: Komentář. II. vydání, BOVA POLYGON, Praha 2012, s. 1099 a násl.). Není-li tu tedy žádný případ nesplnění podmínek § 142 odst. 2 spr. ř. (možnost vydání osvědčení, nebo řešení sporné

otázky v rámci jiného správního řízení), neodepře stavební úřad rozhodnout o žádosti za vydání určovacího rozhodnutí o právním vztahu.

Vzhledem k tomu, že pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu Nejvyššího správního soudu je podle § 5 odst. 5 zák. č. 131/2002 Sb. o rozhodování některých kompetenčních sporů závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány a i pro soudy, posuzoval krajský soud důvodnost uplatněné žalobní výtky na podkladě výkladu ust. § 142 správního řádu.

Ust. § 142 odst. 1 spr.ř. umožňuje v jakýchkoliv případech, kdy právní úprava svěřuje správním orgánům působnost spočívající především ve vydávání rozhodnutí, popřípadě jiných správních úkonů, jimiž se zakládají práva a povinnosti, správním orgánům za podmínek v tomto ustanovení uvedených rozhodovat též o tom, zda určitá práva a povinnosti, tj. právní vztahy, vznikly nebo nevznikly či zanikly nebo nezanikly. Další podmínkou vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 odst. 1 správního řádu je podání žádosti. Samotná žádost, byť by měla všechny formální i obsahové náležitosti, však nestačí k tomu, aby správní orgán vydal deklaratorní rozhodnutí o existenci, či neexistenci právního vztahu. Žadatelé musí v řízení prokázat, že vydání deklaratorního rozhodnutí v určité věci je nezbytné pro uplatnění jeho práv, tedy např. pro uplatnění jeho práv v jiném správním řízení, nebo v jiném řízení před orgánem veřejné moci. V ust. § 142 odst. 3 je stanoveno, že pro dokazování v řízení o určení právního vztahu platí obdobně ust. § 141 odst. 4 spr.ř., tedy ustanovení o způsobu dokazování ve sporném řízení. V řízení o určení právního vztahu, který důkazní břemeno a povinnost zajišťovat podklady pro rozhodnutí, leží zejména na žadateli, který musí prokázat, že je vydání deklaratorního rozhodnutí nezbytné pro uplatnění jeho práv (viz *VEDRAL, J.: Komentář. II. vydání, BOVA POLYGON, Praha 2012, s. 1099 a násl.*)

V přezkoumávaném případě, žádost obou žalobců byla opřena jejich tvrzením, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jejich práv ve třech oblastech. V prvním případě žalobci tvrdili, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jejich nároku podle zákona č. 82/1998 Sb. Žalovaný se s tímto tvrzením vypořádal argumentací, že tento zákon přiznání náhrady škody, ani zadostiučinění za nemajetkovou újmu v případě nesprávného úředního postupu nespojuje s nutností vydání rozhodnutí deklarujícího existenci nesprávného úředního postupu ani vydání zrušujícího rozhodnutí. Ust. § 8 cit. zákona podmiňuje přiznání náhrady škody zrušujícím rozhodnutím toliko v případě odpovědnosti státu za škodu vzniklou nezákonným rozhodnutím. Z tohoto důvodu není vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu nezbytné, pro uplatnění nároků podle zák. č. 82/1998 Sb. (viz rozhodnutí žalovaného str. 4 in fine).

Žalobci tvrdili, že vydání deklaratorního rozhodnutí je rovněž nezbytné pro uplatňování náhrady škody způsobené z provedení stavby bez toho, že by existovalo právo stavět. S tímto tvrzením žalobců se žalovaný vypořádal v odůvodnění svého rozhodnutí a uváděl, že pro uplatnění nároku na náhradu škody, vůči stavebníkovi z titulu porušení smlouvy není nezbytné vydání rozhodnutí podle § 142 správního řádu, neboť škoda by v takovém případě vznikla protiprávním jednáním stavebníka. Tento právní názor, který soud akceptuje, což vyvrací tvrzení žalobců o nezbytnosti vydání deklaratorního rozhodnutí pro uplatňování jejich práv z tohoto titulu.

Žalobci dále tvrdili, že vydání deklaratorního rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jejich žádosti o odstranění nepovolené stavby v případě jejího dodatečného povolování pro uplatnění námitek k ochraně jejich vlastnického práva. Předmětná stavba plynovodu podle § 103 odst. 1 písm. r) bod 6 stavebního zákona nevyžaduje stavební povolení ani ohlášení stavebnímu úřadu. Pokud by žalobci se domohli zrušení aktu, jímž tato stavba byla povolena, za současného právního vztahu již nebude stavební úřad vést řízení o odstranění stavby a nejsou právní podmínky ani pro vedení řízení o dodatečném povolení takovéto stavby. Stavební zákon ve znění jeho novely provedené zákonem č. 350/2012 Sb. ve smyslu jeho přechodných ustanovení v části II. bod 14. neobsahuje pravidla, které by zakládala odlišný právní režim pro stavby vedení přepravní nebo distribuční soustavy plynu zařazené do staveb, které není potřeba nově stavebně povolovat ani ohlašovat. V projednávaném případě územní rozhodnutí na stavbu plynovodu existuje, nabylo právní moci, což v konečném důsledku dokládá, že nemůže být prokázána nezbytnost vydání deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění práv žadatelů z tvrzených důvodů.

Ve shodě s rozhodovacími důvody správního orgánu prvního stupně i žalovaného rovněž soud shledal, že žalobci neprokázali nezbytnost vydání požadovaného deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správní řádu pro tvrzené uplatňování jejich dalších práv. Žaloba jako nedůvodná byla z tohoto důvodu zamítnuta postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

Rozhodnutí o nákladech řízení je podloženo ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. a vychází i ze skutečnosti, že strana žalovaná, která v řízení dosáhla procesního úspěchu, náhradu nákladů řízení neuplatnila. Z tohoto důvodu soud rozhodl, že žádný z účastníků řízení nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Projednání žaloby soud nepodřadil režimu zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury. Podle § 1 odst. 1 upravuje tento zákon postup v souvislosti s urychlením výstavby dopravní vodní a energetické infrastruktury. Podle § 2 odst. 5 citovaného zákona lhůty pro podání žalob k soudu k přezkoumání nebo nahrazení správních rozhodnutí vydaných v řízeních podle § 1 se zkracují na polovinu a žalobách rozhodne soud ve lhůtě 90 dnů. Předmětem řízení před správním soudem byla žaloba dovolávající se přezkumu rozhodnutí správních orgánů ve věci žádosti žalobců na vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správního řádu. Toto řízení o určení právního vztahu však nespadá do etapy výstavby energetické infrastruktury, neboť s touto výstavbou až následně a pouze zprostředkovaně souvisí. Proto souzený případ nenaplňuje legislativní záměr urychlit výstavbu takovéto infrastruktury a ustanovení § 2 odst. 5 zákon č. 416/2009 Sb. upravující délku lhůt pro podání žaloby k soudu pro rozhodnutí soudu o této žalobě na tento případ nedopadá.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Plzni dne 29. února 2016

JUDr. Václav Roučka, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Helena Kovářiková